

Bilag til 4. MAI desember 1974.

Kvinnekampen og de höyere lærestedene.

Dette "ekstranummeret" av 4.MAI er en sammenfatning av de viktigste sakene som ble tatt opp på konferansen som ble arrangert for kvinneansvarlige i NKS tidligere dette semesteret.

Redaksjonen er lei for at det ikke er kommet tidligere, men her er det altså omsider...

Vi gjengir her den ene av innledningene på kvinnekonferansen, i sin helhet, bare med endel mindre endringer. Dette er det første forsøket på en klasseanalyse av kvinnelige studenter, og vil derfor være av stor betydning for hele studentbevegelsen.

RISS TIL EN KLASSEANALYSE AV KVINNER I HØYERE UTDANNING

All historisk erfaring, og våre egne erfaringer fra kvinnekampen i dag, viser at ulik klassetilhørighet gir grunnlag for ulike, tildels motstridende linjer i kampen, også i kvinnekampen. Oppkomsten av det klassikerne kalte "arbeideraristokratiet" la grunnlaget for den sosialdemokratiske ideologien. Den raske proletariseringa av småborgerlige lag legger et materielt grunnlag for reformismen. (Lenin, i "Mot dogmatisme.."):

"En av de dypeste årsakene som periodisk fører til uenighet om taktikken, er selve arbeiderbevegelsens vekst. Hvis en ikke bruker et eller annet fantastisk ideal som kriterium på denne bevegelsen, men betrakter den som en praktisk bevegelse av vanlige mennesker, blir det klart at vervingen av stadig større mengder av nye "rekrutter, innrulleringen av nye lag av de arbeidende masser uunngåelig må være ledsaget av vasking på teoriens og taktikkens område, gjentakelser av gamle feil, midlertidig tilbakevenden til foreldede synsmåter og foreldede metoder osv. Arbeiderbevegelsen i hvert land bruker periodisk mer eller mindre energi, oppmerksomhet og tid på å "lære opp" rekrutter." (s. 41-42.)

Feminismen oppsto historisk som borgerskapets linje i kvinnekampen, og avspeilte undertrykkinga av borgerskapets kvinner. Det har ikke skjedd noe siden som har forandra feminismens klassekarakter vesentlig: Den er fremdeles uttrykk for borgerkvinnenens - og småborgerskapets kvinners - innflytelse i kvinnekampen. I sin mest reaksjonære form gjenspeiler den borgerskapets kvinners streben etter å oppnå likestilling med deres classes menn, om nødvendig på bekostning av arbeiderklassen og særlig denne klassens kvinner.

I venstrefeminismen - småborgerskapets kvinnepolitikk - finner vi tendenser til solidaritet med arbeiderklassen: progressive standpunkter i enkeltsaker, vilje til å se kapitalismen som kvinnenens fiende osv. -, men er hele tiden preget av småborgerskapets klassemessige vakling.

Vi skal komme nærmere inn på feminismen seinere. Foreløpig dette som begrunnelse for hvorfor det er helt avgjørende for oss å foreta/begynne på en klasseanalyse av kvinnelige studenter, - vi må studere det objektive grunnlaget for hvilken linje i kvinnekampen som skal bli den seirende - feminismen eller en proletær linje basert på marxismen-leninismen.

Utgangspunktet for enhver marxistisk klasseanalyse er produksjonsforholda.

I partiboka står det (s. 17): "Klassene i samfunnet er store grupper av folk som har felles forhold når det gjelder 1) produksjonsmidlene, 2) stillingen i den samfunnsmessige organiseringen av arbeidet og 3) andelen de oppnår av den samfunnsmessige rikdom og måten de oppnår denne andelen på."

Hovedmotsigelsen i Norge i dag går mellom en liten utbytterklasse av norsk og utenlandsk monopolkapital og deres forbundsfeller, versus arbeiderklassen og dens allierte, resten av det arbeidende folket. På denne siden finner vi halvproletariatet, funksjonærer, småhandlende, småindustrielle, intellektuelle og andre mellomlag i byene, samt hovedmassen av bønder og fiskere. (Se partiboka side 19-20.) Denne klasseanalysen gjelder også for kvinnene.

Studentene tilhører ingen egen klasse, slik f.eks. KAG i Bergen hevda. I NKS-boka står følgende (s. 93):

"Studentene er ikkje nokon eigen klasse kjenne-teikna av særskilde tilhøve til produksjonsmidla. Klassemotseiingane går tvers gjennom studentmassane. Det som ålment er avgjerande for studentane sin klassemessige stilling er deira bakgrunn, situasjon i studietida og framtidige posisjon."

Vår egen plattform trekker altså opp følgende kritierier for klasseanalyse av studentene: Klassemessig bakgrunn i familien, forholda under studiene, framtidig situasjon. Den konkluderer med at hovedtyngden av studentene rekrutteres fra småborgerskapet, og havner i småborgerskapet etter endt utdanning.

Gjelder dette for kvinnelige studenter?

Vi skal her konsentrere oss om forholda før og etter studietida, og se om det er noe som skiller kvinnelige studenter fra mannlige.

Klassemessig bakgrunn.

Hypotese: Kvinnelige studenter rekrutteres jamt over fra høyere lag enn mannlige, - dvs. den skeive rekrutteringa allment til høyere utdanning slår enda mer markant ut for kvinnelige studenter.

Stemmer dette? Vi har ikke tilgang til materiale som kategoriserer studentene ut fra marxistiske klassebegreper, det vi har, er statistikk som klargjør utdannelsesbakgrunn til foreldre for henholdsvis kvinner og menn, og hovedforsørgers yrke for ditto. Tallene gjelder nye studenter høsten 1970 (ikke sosial- og lærerskoler). Det er verd å merke seg at dette ikke er ment å være en vitenskapelig klasseanalyse av alle studenter, - det vi ønsker, er å klargjøre det innbryrdes forholdet mellom kvinnelige og mannlige studenter.

(vi skal ikke her gjenta tallene for foreldres utdanning, men kan bare slå fast at samtlige tall klart bekrefter vår hypotese.)

M.h.t. hovedforsørgers yrke (dvs. foreldres yrke), bygger vi på det samme materiale som ved foreldres utdanning: 6504 nye studenter som ble førstegangsregistrert ved norske læresteder med universitets- og

høyskolestatus høsten 1970. Med i undersøkelsen er bare de som oppga foreldrene som hovedforsørger.

(Alle tall er hentet fra Statistisk Sentralbyrå.)

Behandlinga av statistikken byr på store, tildels prinsipielle problemer: Borgerlige statistikere klassifiserer ikke slike data ut fra marxistiske klassebegreper, men ut fra yrke, og blander sammen flere kategorier. (Eks.: grossist/detaljist.) Vi har derfor måttet foreta en skjønnsmessig vurdering, og har kommet fram til denne inndelinga:

- Til det store og mellomstore borgerskapet:

Bedrifts/organisasjonsledere, samt et skjønnsmessig utvalg av yrker som offentlig administrasjon/ grossist - detaljist/ eiendomsforvaltning.

- Til småborgerskapet:

Intellektuelle, resten av off.adm./ gross. - det./ eiend.forv./ handel/ arbeidsledere i skog - jordbruk/ fiske - fangst/ dyrerøkt/ skipsbefal/ militære/ sivile overvåkn.

- Til arbeiderklassen:

Kontor/ gruve/ transport/ industri - bygg - anlegg/ service.

Med det mangelfulle materialet som foreligger, er det umulig å sikre seg 100% mot feil. Men det er gjort en nøyaktig oppdeling for kvinner som for menn, og det er jo i første rekke forskjellen her vi er interessert i. Derfor må analyse og konklusjon på dette forholdet antas å ha en relativt stor holdbarhet.

Klassefordelinga blir da omtrent slik:

- Det store/mellomstore borgerskapet:

Mannlige studenter: 13.5 %

Kvinnelige studenter: 17.5 %.

- Småborgerskapet:

Mannlige stud. : 47.5% - av disse ca. 55% intell.

Kvinnelige stud.: 50.0% - " " 60% "

- Arbeiderklassen:

Mannlige stud. : 25%

Kvinnelige stud.: 19%.

- Ikke yrkesaktive:

Mannlige stud. : 2.5%

Kvinnelige stud.: 3.0%

- Uoppgitt:

Mannlige stud. : 11.5%

Kvinnelige stud.: 10.5%.

Konklusjon: Tallene støtter opp om vår hypotese om at kvinnelige studenter rekrutteres fra høyere lag enn mannlige.

Studietida.

Her er det lite som skiller kvinnelige studenter fra mannlige bortsett fra spesielle låne-regler, daghjem. Ellers rammes de av den samme økonomiske forverring som menn. Men de rammes hardere av rasjonaliseringa. Hvorfor?

Etter endt utdanning.

En undersøkelse gjort av NAVF i 1973 konkluderer med følgende: "Kvinnelige filologer har større vanskeligheter på arbeidsmarkedet enn menn. Både for filologer med full embetseksamen - cand.philol./mag.art.-gruppen og for cand.mag.-gruppen, var den relative arbeidsløshet betydelig større for kvinner enn for menn."

Arbeidsledighetsprosenten for cand.mag./cand.philol. (dvs. arbeidsledige i prosent av kulletts kandidater som meldte seg på arbeidsmarkedet) var i 1973 8,8%. 4,8% av mennene var arbeidsledige, 16,1% av kvinnene.

Og disse prosenttallene omfatter bare dem som tok eksamen før for undersøkelsen. Vi vet fra før at

mange kvinner tvinges til å slutte i jobben seinere, pga. mangel på daghjems plasser osv.

Dessuten: Blant de kvinner som tar utdanning, er det en klar overvekt på humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag, dvs. utdanning som tar sikte på jobb i skole og helse/sosialvesen. Og det er nettopp på disse områdene rasjonaliseringa nå er hardest, - dette er derfor en spesiell trussel mot kvinnes arbeidsplasser.

Altså

Kvinnelige studenter rekrutteres i større grad enn de mannlige fra småborgerskapet og borgerskapet, i mindre grad fra proletariatet. Men samtidig går de - etter endt utdanning - til dårligere og mer usikre jobber enn menn, og de rammes hardere av akademisk arbeidsløshet. M.a.o.: De proletariseres raskere. (Her tas ikke med i beregninga at endel kvinner gifter seg "oppover", hvilket noen utvilsomt gjør. Vi mangler tall på dette. - Dette kan utvilsomt ha betydning for feministisk innflytelse.)

Den klassemessige situasjonen for de kvinnelige studentene er derfor svært skjerpa: På en og samme tid er det mer som trekker i retning borgerskapet - i form av bakgrunn, og mer som trekker i retning proletariatet - i deres framtid. De har på denne måten mange av småborgerskapets klassiske trekk: En klasse i nedgang som klasse, hvor drømmen om å gjenvinne tidligere tiders storhet fremdeles eksisterer, men hvor framtidens harde realiteter blir stadig mer påtrengende. Denne stillingen fører uvegerlig til politisk og ideologisk vakling, som forsterkes gjennom den doble undertrykkinga kvinnene i det arbeidende folket utsettes for, og som vi vet innebærer en ekstra sterk ideologisk undertrykking.

Klassikerne våre behandler ikke eksplisitt feminismen, som en borgerlig/småborgerlig ideologi, men de har sagt mye om småborgerskapets ideologiske vakling. Vi skal se nærmere på dette. Lenin, i "Utopisk og vitenskapelig sosialisme", sier (s. 118):

"Bøndene er "infiltrert" i den lille vareproduksjonen; de kan under gunstige historiske omstendigheter oppnå den mest fullstendige avskaffelsen av føydalismen, men de vil - ikke tilfeldig, men uunnværlig - alltid legge for dagen en viss vakling mellom borgerskapet og proletariatet, mellom liberalismen og marxismen."

Altså: Småborgerskapets vakling er et nødvendig uttrykk for deres klassemessige stilling.

Hva kjennetegner småborgerskapets vakling? Jo:

- Subjektivisme, manglende evne til å se lovmessighetene i det kapitalistiske samfunn.

Lenin sier om dette (samme verk, s. 117):

"Den liberale utopien vennner bondemassene av med å kjempe. Den narodnikiske utopi uttrykker deres kampvilje og lover dem tusen goder etter seieren, enda denne seieren i virkeligheten bare gir dem hundre goder. Men er det ikke naturlig at de millioner som går ut i kamp og som i århundrer har levd i uhorst mørke, nød, sult, skitt, forsmøtthet og underkuethet, tidobbelst overdriver fruktene av en mulig seier?"

- Utopisme, klasseløs sosialisme. Historisk kunne sosialismen først bli en vitenskap når et stor proletariat oppsto.

- Man ser ikke/ undervurderer fienden. Tror på sosialisme uten klassekamp.

R Reformisme. Mangel på konsekvent kamp. Tror på seier gjennom "press". Lett for å gi opp.

- I Individualisme. Den enkeltes interesser/kamp over kollektivets.

- R Revolusjonisme. Man overvurderer mulighetene ved sosialismen. (Se Lenin-sitatet over.)

D Defaitisme ved nederlag.

Alt dette er uttrykk for småborgerskapets materielle situasjon: De blir stadig hardere undertrykt av monopolkapitalen, de raderes som klasse, men beholder samtidig drømmen om fortiden, og bærer med seg redselen for proletariatet, redselen for revolusjon.

Det har videre foregått endringer i småborgerskapets materielle stilling i løpet av de siste femti åra.

- Småborgerskapet på landsbygda og fiskerne trues av rasering av jordbruket, er tynget av gjeld til bankene, er i ferd med å miste sitt næringsgrunnlag på sjøen osv.

- Småhandlerne trues av de store konsernene, De intellektuelle blir stadig raskere proletarisert, og trues av arbeidsløshet.

Og fordi vi i vår klasseanalyse ikke ensidig ser på lønnsstatistikk når vi trekker våre konklusjoner, må vi se på hvilken retning småborgerskapet beveger seg i ideologisk.-I EEC-kampen sto småborgerskapet sammen med arbeiderklassen mot monopolborgerskapet. Jordbruksoppgjørene, 50-milsgrensekravet er uttrykk for den samme, klare tendensen: At småborgerskapet stadig mer utvetydig tar stilling mot den herskende klassen, tar kampen opp sammen med arbeiderklassen. Derfor:

"I seg sjøl vil ingen del av småborgerskapet utvikle en produksjon som gjør landet uavhengig av imperialismen, eller kunne stå i spissen for sosialismen. Men under proletariats ledelse vil de kunne spille en viktig rolle i den norske revolusjonen. Proletariatet på sin side vil ikke kunne seire uten å vinne disse laga over på sin side." (Partiboka, s. 20, punkt j).)

Altså: Småborgerskapet vil ikke være den ledende krafta i revolusjonen og oppbygginga av sosialismen - det kan bare arbeiderklassen være -, men de er uunnværlige allierte for arbeiderklassen.

Vi må føre skånselløs kamp mot småborgerlig ideologi, som er ett uttrykk for borgerskapets innflytelse i det arbeidende og undertrykte folket. Vi må slåss for enhet med hele småborgerskapet, i dagskampen, i revolusjonen. Bare ved å stille seg under arbeider-

klassens ledelse, og ved å tilegne seg arbeiderklassens ideologi, kan småborgerskapet vinne fram med egne krav.

Dette gjelder også for kvinnene i småborgerskapet.

La oss se litt på trekkene ved småborgerlig ideologi anvendt på feminismen:

- Det å se bort fra lovmessighetene i kapitalismen:
 - Høyrefeminismen avviser fullstendig klassemotsigelsene.
 - Juliet Mitchell/ Sirene prøver å anvende det marxistiske klassebegrepet på motsigelsene mellom mann og kvinne.
 - Marxist-feministene blander sammen kjønns- og klasseundertrykking.
- Det å tro på seier gjennom "press": Både høyre- og venstre-feminisme.
- Undervurdering av fienden: Gjenspeiler seg i organisasjonsformene.
- Individualisme: Karriere-jag for den enkelte.

Feminismen passer med andre ord svært godt med annen småborgerlig ideologi, og får tildels rent borgerlige utslag.

For oss er feminismen et historisk begrep: Den står for en retning innafor kvinnebevegelsen som gjenspeiler undertrykkinga av borgerskapets kvinner og den kampen de har ført.

I dag ser vi flere former for feminisme:

- Rein borgerlig feminisme uttrykt i høyrefeminismen, som utelukkende legger vekt på holdningsendringer. (Ex. DKSF, Likelønnsrådet.)
- Småborgerlig feminisme i form av venstre-feminismen, som karakteriseres ved forsøket på å forene progressiv kvinnekamp og reaksjonær ideologi. (Ex. deler av nyfeministene, marxist-feministene, intellektuelle kvinner.)

Den småborgerlige feminismen er spesielt viktig for oss. Vår oppgave er å avsløre klasseinnholdet i den feministiske ideologien, og vise hvordan den står i direkte motsetning til småborgerskapets kvinners objektive interesser.

Lenin understreket småborgerskapets uunnngåelige vakling mellom borgerskapet og proletariatet, mellom liberalismen og marxismen, pga. deres klassemessige stilling. For småborgerskapets kvinner i sin alminnelighet, og for studentjenter kanskje i sin særdeleshet, fører dette til at feministisk ideologi har gode muligheter for å slå rot. Dette så meget mer som feminismens ideal om individuell likestilling gjennom individuell kamp faktisk passer svært godt inn i et undervisningssystem hvor individuelle prestasjoner prioriteres over kollektiv stil, og hvor det faktisk er mulig for enkelt-individer å nå fram ved å trække på andre. Vi har flere eksempler på ledende feminister som kommer fra universitetsmiljø, som legger mest vekt på at det er så få kvinnelige professorer, mindre vekt på at arbeiderklassens døtre har få - om noen - muligheter til høyere utdanning overhodet. (Eks. Berit Ås.) For kvinnelige studenter som ikke rammes av daghjemsmangel eller spesielle lånekasseregler, vil undertrykkinga ofte fortone seg som individuell, reint ideologisk. Våre egne erfaringer fra Kvinnefront-arbeid understreker tildels dette: Overbetoning av ideologisk kamp (eks. studiesirkelen på Universitetet i Oslo, og i Bergen), undervurdering av det praktiske arbeidets betydning, organisatorisk rot og anarkisme osv. I mye mindre grad enn på en arbeidsplass er det mulig å se fienden, derfor vil ofte kampen rettes mot menn på universitetene, osv.

Men: Dette er bare den ene sida. Småborgerskapet preges ikke bare av vakling og knefall for borgerlig ideologi, men også av vilje til kamp, til organisering, til enhet med arbeiderklassen. Også disse kvalitetene ser vi i utpreget grad blant studentene, og blant kvinnelige studenter, når de er blitt mobilisert. Fra studentbevegelsen allment: EEC-kampen, streikestøttearbeid, FNL-arbeid osv. Fra kvinnebevegelsen særegent: Ønske om å forene seg med arbeiderklassens kvinner (eks. delegatvalget i KF på Universitetet i Oslo), iver etter å kaste seg ut i kamp (eks. daghjem, abort), vilje til å påta seg arbeidsoppgaver for hele Kvinnefronten. - Dessuten: Det absolutte fler-

tallet av kvinnelige studenter står i direkte motsetningsforhold til monopolkapitalen, enda klarere enn de mannlige studentene, pga. den doble undertrykkinga.

Det er denne sida ved småborgerlige kvinners kamp vi må videreutvikle.

Det er vanskelig å si noe absolutt om hvilken retning kvinnebevegelsen på de høyere lærestedene vil ta, det er endog vanskelig å betegne hovedtendensen i dag. (Dvs.: Hovedsida er utvilsomt bra - vilje til å slåss, enhet, ikke splittelse osv. -, men altså vanskelig å si om den viktigste underliggende tendensen er at feminismen er på frammarsj eller på tilbakegang.)

Det både våre egne erfaringer og klassikernes oppsummeringer slår fast, er at det subjektive elementet - kommunistenes ledelse av kampen - er av avgjørende betydning. Det er bare gjennom en fast, velskolert og kjempende kommunistisk ledelse at ei riktig utvikling kan trygges. Dette gjelder faktisk i sterkere grad for kvinnekampen enn for mange andre deler av politikken vår (pga. de skjerppe klassemessige forhold for kvinnelige studenter). Som proletariatets faste allierte kan intellektuelle kvinner tilføre den proletære kvinnebevegelsen svært mye; som borgerskapets allierte kan de være til ubotelig skade.

Valget står mellom dette: Skal småborgerlig intellektuelle kvinner bli borgerskapets og reaksjonens agenter, eller skal de ta konsekvensen av sine objektive interesser og slutte seg til arbeiderkvinnenes kamp. Vi kommunister vil her være helt avgjørende - det er i dette perspektivet vi må se arbeidet vårt blant kvinnene på de høyere lærestedene.

KVINNEUNDER- TRYKKING PÅ DEI HØGARE LÆRARSTADANE

Me har hittil hatt ein manglande analyse av undertrykkinga av kvinnelege studentar. Grunn til dette er at me tidlegare berre har sett på studentkvinnene sin situasjon under utdanninga, og difor kome fram til at kvinner utan barn var i hovedsak ideologisk undertrykt og kvinner med barn materielt undertrykt. Kvifor skulle undertrykkinga av kvinnelege studentar vera kvalitativt ulik all anna undertrykking?

Sommarleirdiskusjonane har gjort at me er komne ein steg vidare. Me har fått ein analyse av kvinneundertrykking generelt. Kvinner er dobbelt undertrykt som klasse og som kvinner ved at ein del av kvinnene blir holdt som reservearbeidskraft for monopolkapitalen og resten blir holdt som ei ikkje yrkesaktiv gruppe. Jamt over utgjer kvinnene i yrkeslivet omlag 30% av dei yrkesaktive i dei industrielle kapitalistiske landa.

Utifrå denne analysen må me stilla spørsmålet om kvinner har rett til utdanning.

Kvinner under høgare akademisk utdanning utgjer 29% av alle studentar (unnateke lærarskular og sosialskular).

I tillegg til dette tek kvinner kortare utdanning enn menn, og avsluttar studiane før menn gjer det.

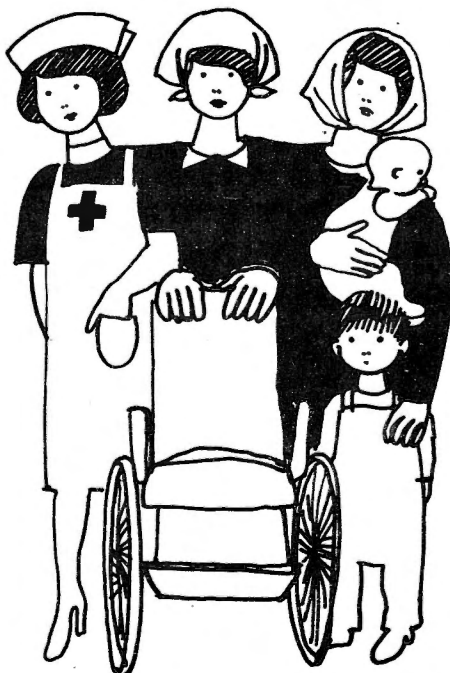
Ein undersøking frå 1970 viser at medan 67% kvinner planlagde cand. mag. eksamen, er det 48% menn som planlagde denne eksamen. 33% av kvinnene planlagde cand. philol., medan 52% av menn som holdt på å studere filologi planlagde denne graden.

Kvinner fell og ut på ulike nivå under utdanninga, slik at ein del aldri fullfører utdanninga. Formelt og legalt har kvinner rett til utdanning, men desse talla viser at kvinner ikkje har rett til høgare utdanning.

Kvifor har ikkje kvinner rett til utdanning ?

Tidlegare når me har analysert kvinner under utdanning, har me berre sett på stoda under sjölve utdanninga. Dersom me skal finna svar på dette spørsmålet må me og sjå på stoda både før, under og etter utdanninga.

Tenåringsjenter blir ofte stilt i ein valgsituasjon og har valget mellom å ta ein utdanning eller å gifte seg og få barn. Dette er eit utslag av den ideologien som rår i

Samfunnet at kvinner ikkje treng utdanning, men grunnlaget er materielt nok gjennom at me gar under 5% dekning av dagheimar og utsiktene til skikkeleg lønna arbeid etter utdanning er usikre.

Under utdanninga gjev undertrykkinga seg utslag på tre måtar. For det første gjev undertrykkinga seg utslag gjennom manglande dagheims plassar, for det andre ved lånekassa sitt regelverk om behovsprøving etter ektefeller si innkomme, og for det tredje gjev det seg ideologiske uttrykk gjennom press til å avslutta studiane raskast råd er. Konkurransjaget ved den høgare utdanninga og rasjonaliseringa gjennom å skjera ned på smågruppeundervisninga undertrykker og kvinnene ideologisk. Kvinner blir og undertrykt gjennom at det finns lite litteratur om kvinner i pensum, og det som finns, meddelar eit reaksjonært syn på kvinna.

Desse tilhøva rammar kvinner med barn og utan barn. Dersom ein ser på når kvinner generelt får barn, er det i den alderen ho er under utdanning. Me meiner det er klare materielle årsaker til at få kvinner ser seg syn med å få barn i den tida dei studerer.

Etter endt utdanning.

Statistiske granskingar viser at fleire kvinner enn menn blir arbeidslause etter endt utdanning. I 1973-eit halvt år etter avlagt cand.mag. eksamen i filologiske fag, var 8,8% arbeidslause (arbeidslause i % av kullet som meldte seg på arbeidsmarknaden). Av desse var 4,8% menn og 16,1% kvinner. Samtidig veit me at kvinner er uti arbeidslivet berre ei kort tid (pga manglande dagheims plasser).

Av dei kvinnene som tek utdanning tek hovudparten samfunnsvitenskaplege eller humanistiske fag med tanke på yrke innan helse- og sosialsektoren eller i skulen. Det er i desse sektorane at rasjonaliseringa er hardast idag og som gjer kvinna sin arbeidssituasjon trua. Det er lettare og billigare å gjera kvinner arbeidslause enn å gjere menn arbeidslause.

Konklusjon.

Hovudforma for undertrykkinga av kvinner under høgare utdanning er materiell- og ein del av den almenne undertrykkinga av det arbeidande folket. Kvinner har ikkje rett til utdanning, og den viktigaste årsak til dette ligg ikkje i studietida, men ein må sjå den i sammanheng med dei kapitalistiske produksjonstilhøva utanfor skulane. Grunnlaget er dei dårlege perspektiva på arbeidsmarknaden. Måten dette kjem til uttrykk på under studietilhøva er både ideologisk og materiell.

HOVUDLINJER FOR KVINNEKAMPEN PÅ HØGARE LÆRARSTADAR.

Kvinnefronten har stilt parolen, rett til arbeid, utifrå at me er dobbelt undertrykt av monopolkapitalen-som klasse og som kvinne. Korleis kan me som studentar setja denne parolen ut i livet? Korleis kan me kjempa for denne parolen på vår arbeidstad?

Me meiner at kampen for rett til utdanning er ein del av kampen for rett til arbeid - eit delkrav.

Det er eit delkrav fordi det nyttar lite å kjempe for rett til utdanning, dersom ein ikkje får jobb når ein er ferdig. Det som blir vår oppgåve er å kjempe for ein fagleg forsvarleg utdanning. Og i denne kampen må me stå saman med det arbeidende folket (t.d. med å støtta lærarane sin kamp mot rasjonalisering og fagleg forringing).

Me må i første rekke kjempe for rett til utdanning for arbeiderklassens kvinner. Det visar seg at ein større del av kvinnene som søkar høgare utdanning, kjem frå borgarskapet og småborgarskapet. Difor er kampen mot fastfrysing av stipend og renteauking av lån, grunnleggjande.

Innføringa av Pedagogiske Høgskular (PH) er ein trussel i mot kvinnens krav om fagleg forsvarleg utdanning. PH betyr ei forverring av studietilhøva for kvinnene, og det betyr ein trussel for kvinna si rett til arbeid.

Korleis er PH ein forverring av studietilhøva til kvinna? PH betyr kortare utdanning, og det er ein føremon for kvinner. Men strukturen er kvinnefiendtlig:

Halvårseiningar, betyr korte kurs og hyppige eksamener, som fører til større arbeidspress. Og det blir vanskelegare å kombinera studiet og familie. "Desentralisering" vil føra til bustadnaud og vanskar med dagheimplassar (t.d. Sogndal). Integrering betyr kvalitetsforringing av utdanninga. Mamutførelesingar og nedskjæring av smågruppeundervisninga som gjer det vanskelegare for kvinner å være aktiv (pga ideologisk undertrykking). Udemokratiske styringsorgan vil gjera

kampen for delkrav vanskelegare(godkjenning av kursopplegg o.l.).

Fagleg forringing.Strukturen vil gjera fagleg fordjuping vanskeleg.Dette vil föra til mindre höve til å få kvinnestoff inn i pensum - og gjera det vanskelegare å vera kritisk til det stoffet som det blir undervist i.

Korleis er PH ein trussel for kvinna si rett til arbeid? PH er brekkstanga i Distriktshøgskulesystemet(DH),som bygger på prinsippet om stor fleksibilitet i arbeidslivet. "Fleksibel arbeidskraft",dvs.væra nöydd til å byta jobb opptil fleire gonger gjennom eit liv,vil ramme kvinna spesielt hardt.Ein kan t.d. ikkje væra viss på at det finns dagheimar på alle desse plassane.

Konklusjon.

Kampoppgåvene for kvinnefronten på dei høgare lærestadiene må væra underordna kampoppgåvene sentralt.Kvinnefronten sentralt har i haust stilt kampen for sjölbestemt abort som den viktigaste oppgåva.Ut frå at abortlova idag er ei klasselov,som rammer kvinner i arbeiderklassen fordi dei ikkje har pengar og mindre informasjon om gangen i abortsökinga enn borgarskapets kvinner.Og slik som dagheimstoda er idag, er det ein trussel mot deira rett til arbeid.For kvinnefronten på dei högre lærestadene må kampen for sjölbestemt abort væra overordna kampen mot PH.Denne kampen er i dei kvinnelege studentanes interesse,då eit uönska barn i studietida kan væra ein alvorleg trussel mot deira studiesituasjon.Dette visar at me har felles interesser med det arbeidande folket sine kvinner,at det er meir som foreinar kvinner under utdanning med resten av kvinnane enn som skil dei.

Opptrapping av abortkampen.

I denne siste fasen av abortkampen må me intensivera kampen utafor stortinget med å stå på stand,samla underskrifter og gjera aksjonsdagen den 29 oktober til ei brei markering av styrken.Men kampen sluttar ikkje om det ikkje vert fleirtal for sjölbestemt abort - og regjeringa kjem med sitt kompromissforslag.Me godtek ikkje ei slik löysing!Det er viktig for oss å visa at me ikkje sett vår lit til stortinget,og at det nytter å kjempa.

Hvordan mobilisera dei kvinnelege studentane i kampen mot PH?

Det er viktig for oss å visa at interessenkamp og kvinnekamp heng nøye saman. Konkret betyr dette å visa korleis PH rammar kvinner særleg hardt, fordi me i utgangspunktet stiller svakare. Kampen mot PH i Kvinnefronten må ikkje isolerast ifrå resten av kampen på dei høgare lærerstadane, men bli ein del av denne med eigne parolar. Me må driva studiar i Kvinnefronten på PH, og visa konkret korleis PH rammar kvinnene, og betyr ein trussel for rett til skikkeleg utdanning. For å få mobilisert kvinnelege studentar må Kvinnefronten ta initiativ til t.d. åpne møtar, der kvinner sin rett til utdanning blir drøfta, skriva veggavisar og innleg i Kvinnefronten sine lokale eller sentrale avisar. Poenget er at me spreiar ideane og "kastar" kvinnelege studentar inn i kampen mot PH.

